

**WPROWADZENIE DO OMÓWIENIA
INNEGO ŚWIATA GUSTAWA
HERLINGA-GRUDZIŃSKIEGO**

**BEATA ZIELIŃSKA
TADEUSZ BANOWSKI**

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania języka polskiego dla szkoły ponadpodstawowej

opracowany w ramach projektu

**„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących
w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego
w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”**

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

WARSZAWA 2019

Redakcja merytoryczna – dr Jolanta Sawicka-Jurek
Recenzja merytoryczna – Sabina Furgoł
Dorota Dąbrowska
dr Beata Rola
Agnieszka Ratajczak-Mucharska

Redakcja językowa i korekta – Editio

Projekt graficzny i projekt okładki – Editio

Skład i redakcja techniczna – Editio

Warszawa 2019
Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Temat lekcji:

Wprowadzenie do omówienia *Innego świata* Gustawa Herlinga-Grudzińskiego

Klasa / czas trwania zajęć:

klasa III / 90 minut

Cele

Uczeń:

- określa problematykę utworu;
- wskazuje cechy literatury faktu;
- wyjaśnia znaczenie tytułu;
- rozumie, na czym polega system totalitarny.

Metody/techniki/formy pracy:

- praca z tekstem literackim;
- praca z tekstem popularnonaukowym;
- praca w grupach;
- mapa myśli;
- asocjogram.

Środki dydaktyczne:

- *Inny świat* Gustawa Herlinga-Grudzińskiego
- wywiad Włodzimierza Boleckiego z Gustawem Herlingiem-Grudzińskim;
- kostka edukacyjna: *Toposy w kulturze*, GWO

Opis przebiegu lekcji:

Część wstępna:

Uczniowie dzielą się wrażeniami po przeczytaniu lektury. Na tablicy nauczyciel wykonuje asocjogram z propozycjami uczniów odnośnie do tematyki lektury: *Inny świat to książka o...* Uczniowie podają swoje propozycje, swobodnie podchodzą do tablicy i zapisują je. Nauczyciel może uzupełnić zapis.

Część właściwa:

Uczniowie wyjaśniają znaczenie tytułu, podając przykłady z lektury. Następnie odwołują się do *Epilogu* i wyjaśniają, jak zrozumieli jego treść.

Uczniowie czytają fragmenty wypowiedzi Grudzińskiego na temat okoliczności aresztowania i zesłania do łagru, komentują wypowiedzi autora.

Nauczyciel dzieli klasę na grupy, uczniowie, korzystając z kostki edukacyjnej, wskazują motywy i problemy występujące w *Innym świecie*, grupują je problemowo i szukają kontekstów kulturowych. Nauczyciel zapisuje na tablicy motywy i problemy, uzupełniając je o inne teksty kultury wskazane przez uczniów.

Część podsumowująca:

Uczniowie wyciągają wnioski dotyczące wpływu systemów totalitarnych na życie jednostki i społeczeństwa (propozycje przedstawiają podczas burzy mózgów), następnie odnoszą się do zagrożeń totalitaryzmem we współczesnym świecie. Dyskutują na temat przyczyn tych zagrożeń.

Praca domowa:

Wypisz przykłady zachowań człowieka w systemie totalitarnym. Sformułuj tezę odnośnie do tego problemu.

Komentarz metodyczny

Podczas zajęć w grupach z kostką edukacyjną należy kontrolować czas, aby uczniowie nie przeznaczali go na luźne rozmowy, a wspólnie poszukiwali rozwiązania problemu.

Dla uczniów ze SPE warto przygotować karty pracy z omawianymi pojęciami. Lekcja wymaga dojrzałości społecznej i emocjonalnej, warto nagrodzić uczniów, którzy będą logicznie przedstawiali swoje opinie, osadzając utwór w kontekście historycznym, filozoficznym, egzystencjalnym. W przypadku uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi należy: zapewnić właściwe oświetlenie sali lekcyjnej i miejsca pracy, wykorzystać mocne strony ucznia, tworzyć atmosferę pracy sprzyjającą budowaniu pozytywnych emocji i doświadczeń, dostosować materiały i narzędzia do warunków i możliwości ucznia (np. w materiałach tekstowych powiększyć czcionkę, zastosować zakreślenia), dostosować wymagania edukacyjne, stopień, np. wydłużyć czas pracy, umożliwić zapoznanie się z materiałem źródłowym w domu i udzielić wskazówek do pracy, zorganizować pomoc koleżeńską, stosować ocenianie kształtujące, wspierające ucznia, połączone z samooceną i oceną koleżeńską, wzmacniać ucznia pochwałą nawet za niewielkie postępy, a także udzielać informacji zwrotnej o tym, co uczeń robi dobrze, a w których miejscach popełnił błędy lub co wykonał źle, w jaki sposób może uzupełnić braki lub poprawić błędy oraz poinformować o tym, jakimi metodami może doskonalić swoje umiejętności.